

ἀπ' τὸ πιδ πρόδύχο καὶ τὸ πιδ φτηνὸ οἰνόπνευμα τῆς Αὐστρίας καὶ Γερμανίας, γινόμενον ἀπὸ σάπιες πατάτες καὶ σάπιον καλαμπόκι, ἓνα δηλ. σωστὸ δηλητήριο, τὸ ἀνακατεύουν μετὰ τὸ οἰρόβι τῆς σταφίδας καὶ φκιάζουν τὸ μιστέλιθ δυνάμωνουν μετὰ τὸ τῶστα-φιδίτη, καὶ τὰ πούλιανε στὸν τόπο μας γιὰ κρασί μωχατό, Σαμωτικό ἢ Σαντορινιό. Καὶ ἀπατιῶνται καὶ παίρνουν γιὰ κρασί τὸ μιστέλι γερὸ καὶ ἄρωστοι, γιὰτὶ τὸ βρῖσκουν φτηνὸ, γλυκὸ καὶ δυνατὸ. Τὸ παίρνουν γιὰ τὸν ἴδιον λόγον κ' οἱ φαρμακοποιοὶ καὶ φκιάζουν μετὰ τὴν δηλητήρια τὰ κρασιά τῆς κίνας καὶ τοῦκόλλᾶ, πού θὰ χρησιμεύουν γιὰ τοὺς δύστυχοις ἀρρώστους.

Καὶ ἐπεὶ δὲν ξοδεύονται τὰ κρασιά μας, τὰ γλυκὰ μάλιστα.

Ἄλλὰ καὶ τὰ τσίπουρα πού τάγοραζαν ἄλλοτε οἱ φαρμακαδόχοι γιὰ νὰ βγάλουν ἀπ' αὐτὰ σούμα, σήμερον μένουν ἀπολύπητα, γιὰτὶ ἡ παρακράτησις καὶ ὁ κακοῦργος αὐτὸς νόμος τοὺς δίνουν φτηνότερα ὑλικά γιὰ οἰνόπνευμα.

Εἶναι πάλιν ἀλήθεια πὼς ἡ Πολιτεία ἔκαμε μερικούς γεωργικούς Σταθμούς, σχολεῖα δηλ. γιὰ τὴν πρακτικὴν τοῦ λαοῦ διδασκαλίαν ἐπὶ γεωργικῆ βιομηχανίας, πού ἕνας κλάδος τῆς εἶναι καὶ τὸ κρασί. Ἄλλὰ φαίνεται πὼς οἱ κύριοι πού διευθύνουν τοὺς σταθμούς, δὲ δίνουν μεγάλην ἀξίαν στὸν κλάδον αὐτὸν καὶ ἄλλῃ τὴν ἀδυναμία τους τὴν ἔχουνε ρίξει ἐπὶ ἄλλους τῆς γεωργίας κλάδους. Γιὰ τοῦτο στὸ συνέδριον πῶς ἐτελευτήσα ἀπ' αὐτοὺς ἐπὶ τὴν Ἀθήνα, οὐτ' ἓνα στόμα δὲν ἀνοίξε νὰ πῆ μιὰ λέξη γιὰ τὸ κρασί τὴν προορασίαν.

Καὶ δὲ χρειάζονται νὰ δώσουν τὰ σχολεῖα αὐτὰ καὶ πολλὰ μαθήματα. Μὲ λίγα μαθήματα μπορεῖ νὰ γίνῃ ἡ πρακτικὴ τοῦ λαοῦ διδασκαλία. Στὴ Γαλλία 10—15 μαθήματα τὰ βρῖσκουν ἀρκετὰ. Ὁ λαὸς λίγα πράματα ἔχει ἀνάγκη νὰ μάθῃ. Σὰ μάθῃ ποῖα εἶναι ἡ μεγάλη ἀξία τῆς πάστρας καὶ πὼς πρέπει νὰ τὴν κάμῃ. Σὰ μάθῃ πότε πρέπει νὰ τρυγῇ καὶ πὼς νὰ μεταχειριστῇ τὰ πρακτικὰ ἐργαλεῖα γιὰ νὰ ἰδῇ πόση ζάχαρην καὶ ξίνα ἔχει ὁ μούστὸς του (αὐτὰ εἶναι τὰ κυριώτερα συστατικὰ τῆς) καὶ πὼς θὰ τὸν διορθώσῃ, δὲ λείπῃ ἢ περισσεύῃ κανέν' ἀπ' αὐτὰ. Καὶ δὲ μάθῃ πὼς πρέπει νὰ γίνῃ τὸ βράσιμο τοῦ μούστου, ἢ διορθώσῃ καὶ ἢ συντηρήσῃ τοῦ κρασιοῦ, θάχῃ μᾶθει ὅλα ὅσα τοῦ χρειάζονται γιὰ νὰ κάμῃ καλὸ καὶ γερὸ κρασί.

Μὴ σὲς τρομάξῃ ἡ ἰδέα πὼς γιὰ τὴν καλὴν κατασκευὴν τοῦ κρασιοῦ, χρειάζεται χημεία. Τίς χημικὲς γνώσεις, πού θέλωμε γι' αὐτὴν, μποροῦμε νὰ τίς ἀποκτήσουμε μετὰ πρακτικὰ ἐργαλεῖα. Δασκάλημα μόνο θέλωμε γιὰ τὴν μεταχειρισίαν τους, πού εἶναι πολὺ εὐκόλῃ. Ἡ χημεία χρειάζεται ὄχι τόσο γιὰ τὴν κατασκευὴν, ὅσο γιὰ τὸ ψεύτισμα τοῦ κρασιοῦ καὶ γιὰ νὰ βρῖσκουμε ἀν' ἓνα κρασί εἶναι γνήσιον ἢ νοθευμένον. Ἡ χημεία χρειάζεται γιὰ τὰ μεγάλα ἐργαστήρια, πού παίρνουν μούστους ἀπὸ διαφορετικὰ τὸν κάθε χρόνον μέρον, πού ἐργάζονται ἐπὶ γινόμενα κρασιά κ' ἔχουν τὴν υποχρέωσιν νὰ παρουσιάξῃ τὸν ἴδιον πάντα τύπον κρασιοῦ. Κι' ἀπὸ χημεία ἔχουν ἀνάγκη «οἱ οἰνολόγοι μας» γιὰ νὰ μᾶς βροῦν νεώτερος καὶ καλύτερους τρόπους κατασκευῆς τοῦ κρασιοῦ.

Οἱ κρασάδες ὅμως καὶ ἀμπελάδες (ἀπ' αὐτῶν τὰ χέρια περνᾷ τὸ περισσότερο ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα κρασί) πού δουλεύουν τὸν ἴδιον τὸν κάθε χρόνον μούστο, δὲν ἔχουν δυσκολίαν γιὰ νὰ κάμουν καλὸ, γερὸ, ὑγιεινὸ καὶ τὸ ἴδιον πάντα κρασί. Αὐτοὶ ἀπὸ δασκάλημα μόνον ἔχουν ἀνάγκη καὶ δὲ διασκαλεφτοῦν θὰ τὸ πετύχουν. Ἐπειτα οἱ κρασάδες μας ξοδεύουν τόσα χρήματα γιὰ τὴν ἐργασίαν τῆς, καὶ δὲν πε-

τύχῃ τὸ κρασί τους, κερδίζουν τόσα πολλὰ μετὰ τὸ λιανοπούλι, πού μποροῦν νὰ ξοδεύουν ἀπὸ καιρὸ δὲ καιρὸ γιὰ νὰ παίρνουν καὶ τὴ γνῶμην ἐνοῦ χημικοῦ. Εἶναι ἐπὶ τὴν Ἀθήνα ταβερνάρηδες πού βάζουν 100 καὶ 150 βουτιά κρασί τὸ χρόνο, πού δὲν πετύχῃ, πᾶν ἂν ἀπ' αὐτὸ καὶ 40 καὶ 50 χιλιάδες δραχμῆς. Πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς βαδίζοντας ἐπὶ στραδὰ καταστράφηκαν. Λιγοστοὶ διδάχτηκαν καὶ βαδίζοντας μετὰ συνειδήσιν ἄλλοι διατηροῦν τὸ κρασί τους μετὰ γιαιτροσόφια καὶ δηλητήρια, ὅπου ἔδωκαν τόσον κακὴ φήμην ἐπὶ γευτικὸν καὶ ἄρωσιν ὅσοι δὲν, πού ὁ πολὺς κόσμος μετὰ τὸ δικίον του φοβᾷται νὰ τὸ πῆ.

Γιὰ τὸν πρακτικὸν αὐτὸν κόσμον ἐγραψα τὸ βιβλίον αὐτό. Ὅσοι θέλουν νὰ λάβουν θεωρητικώτερον διδασκαλίαν ἔχουν κατὰλληλον ἐπὶ γλώσσᾳ μας βιβλίον τὸ «Ἐγχειρίδιον οἰνοποιίας» τοῦ κ. Σ. Α. Σταματιᾶδου.

Στὸ δικὸ μου βιβλίον ὁ μπακάλης, ὁ ταβερνάρης ὁ ἀμπελάς, ὁ χωρικός καὶ ὁ σοφὸς ἐπὶ τέλους, ἐπὶ τὴν γλῶσσᾳ πού μιλοῦν ὅλοι στίτη τους καὶ ὅλοι τους τὴν νοιώθουν, θὰ μάθουν, ὅσο τὸ δυνατόν πρακτικώτερον, τὸν ἐπιστημονικώτερον τρόπο τῆς κατασκευῆς τοῦ κρασιοῦ, θὰ ἴδουν τίς νεώτερες καὶ τελειότερες μηχανεὲς καὶ τὰ καλύτερα ἐργαλεῖα πού χρειάζονται γι' αὐτὴν καὶ θὰ μάθουν τί προοραξέας χρειάζονται γιὰ νὰ κρατιέται γερὸ τὸ κρασί. Κι' ἂν κατὰ περιστάσιν χαλάσῃ θὰ δασκαλεφτοῦν πὼς θὰ μποροῦν νὰ τὸν γιαιτρούσῃ, χωρὶς νὰ πάθῃ ἢ ὑγείαν ἐκείνων πού θὰ τὸ πῶν. Στὸ βιβλίον μου ἐπιμένω ἐπὶ ἐκεῖνα πού μποροῦν καὶ οἱ πρακτικοὶ νὰ τὰ νοιώσουν. Καὶ τῶς κρυφῆ χαρὰ μου, ἂν οἱ γνώσεις πού ἀπόκτησα ὠφελήσουν, ἔστω καὶ λίγον, τοὺς πατριώτας μου.

Κ' ἐγραψα τὸ βιβλίον μου αὐτὸ στοῦ λαοῦ τὴν γλῶσσᾳ, γιὰτὶ πρέπει κ' αὐτοὺς νὰ τὸ διαβάσῃ καὶ τέτοια γλῶσσα σήμερον μιλεῖ καὶ νοιώθει ὁ λαός.

Καὶ ἂν αὐριο καταρθώσουν οἱ σίκοι δασκάλιοι μας νὰ μάθουν τὸ λαὸν νὰ μιλῇ ὅπως μιλοῦσαν οἱ πατέρες μας, οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, τοὺς δίνω τὸ λόγο μου πὼς θὰ ξανοτυπώσω «τὸ Κρασί» μου καὶ ἐπὶ τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν γλῶσσᾳ. Δὲν πιστεύω ὅμως νὰ τὸ καταρθώσουν. Ἐμένα μ' ἐπαίδεψαν ἐφτά χρόνια ἐπὶ τὰ σχολεῖα, μούδιναν τὸν πρώτον βαθμὸν ἐπὶ ὅλες τίς τάξεις καὶ δὲν τὸν κατόρθωσαν!

Κ. Α. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΦΤΗΝΑ ΒΙΒΛΙΑ

Στὸ γραφεῖο τοῦ «Νουμά» καὶ ἐπὶ κίεσκι αὐτῆς Ὀμονοίας, καὶ τοῦ Ἰπουργεῖου τῶν Οἰκονομικῶν πούλιούνται τὰκόλουθα βιβλία, ΜΙΑ ΔΡΑΧΜΗ τὸ ἓνα — κ' ἓνα φρ. χρ. γιὰ τὸ Ἐξωτερικόν:

Τῶν ΦΥΓΑΡῆ: «Τὸνίτρο τοῦ Γιαννίρη» καὶ τὸ «Ταξίδι μου». —Τοῦ ΠΑΛΛΗ: «Ἡ Ἰλιάδα» τόμοι δύο (Α—Μ). —Τοῦ ΦΩΤΙΑΔΗ: «Τὸ γλωσσικὸν ζήτημα καὶ ἡ ἐκπαιδευτικὴ μας ἀναγέννησις». —Τοῦ ΦΙΛΗΝΤΑ: «Γραμματικὴ τῆς Ρωμῆικῆς γλώσσας» Ἀπὸ τοῦ θρύλου τῶν αἰώνων (ποιήματα).

Οἱ ἀγοραστῆς τῶν ἐπαρχιῶν πληρώνουν 30 λεπτὰ ταχυδρομικὰ γιὰ κάθε βιβλίον.

Οἱ ἀγοραστῆς τοῦ ἐξωτερικοῦ δὲν πληρώνουν ταχυδρομικά.

— Βρεῖ κάτσε σὺ νὰ μοῦ γράψῃς τὸ ὑλικόν, αὐτὸ μόνον θέλω ἀπὸ σένα, καὶ μὴ σεκιετίεσαι μετὰ τὸ πὼς θὰ βγαίῃ! Αὐτὸ εἶναι δική μου δουλειά! Ἐγὼ, πού θὰ βῶνω καὶ τὸνομά μου ἐπὶ τὴν ἐφημερίδα, θέλω νὰ δεῖξω ἐπὶ τὸ μοναστήρι πὼς δὲ χάνω ἴδω πέρα τὸν καιρὸν μου ἀδικῶ, ὅπως κάττι γρουσουζήδες τοὺς γράψανε, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τὸ σχολεῖόν μου πᾶν κ' ἐφημερίδ' ἀκόμα ἔγινε δυνατὸς νὰ γράψω! Μικρὸ τὸ θαρρεῖς; Ἄς πᾶνε κεῖ τὰ πρώτα φύλλα καὶ κάθε κατεργαρία θὰ πάῃ ἐπὶ τὸν πάγκον του...

— Ἐπειτα οἱ κρασάδες μας ξοδεύουν τόσα χρήματα γιὰ τὴν ἐργασίαν τῆς, καὶ δὲν πε-

— Ἐλα πῆς μου, τὸν ρώτησα, πὼς τὸ ἀποφάσις αὐτὸ τὸ πρᾶγμα; θαρρεῖς μιὰ ἐφημερίδα βγαίνει μετὰ μάγια; καὶ παρὰδες πολλοὶ χρειάζονται καὶ κεφάλια πῶς τρανὰ ἔπὸ τὰ δικὰ μας.

Ο ΔΑΣΜΟΛΟΓΙΚΟΣ

ΠΟΛΕΜΟΣ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΑ

ΓΡΑΜΜΑ Ε΄.

Manchester, Μάρτης τοῦ 1904.

Οἱ ὀπαδοὶ τοῦ ἀνοικτοῦ ἐμπορίου καταδικάζουν, ἐννοεῖται, καὶ τοὺς ἀνταποδοτικούς δασμούς.

Τὸ ἐμπόριον, λένε, δὲν εἶναι πόλεμος. Εἶναι ἀμοιβαῖο καλὸ καὶ δὲ χρειάζεται «ὄπλα». Τὸ ν' ἀγοράξῃς ἀπὸ τοὺς ξένους ὠφελεῖ τὸ ἴδιον ὅπως καὶ νὰ τοὺς πουλήσῃς, καὶ τὸ κάτω κάτω δὲν κατορθώνεις τὸ δεύτερον δίχως τὸ πρῶτον. Ἡ Ἀγγλία εἶτανε ὡς τώρα εἰρηνικὴ ἀγορὰ γιὰ κάθε ἐμπόρευμα κάθε Ἑθνούς, κ' αὐτὸ τὴν ὠφελῆσε πολὺ. Ἄν ἀρχίσῃ δασμολογικὸν πόλεμον, θὰ γίνῃ στοιχεῖον ἐμπορικῆς ἔχτρας κ' ἀνησυχίας ἐπὶ ὅλον τὸν κόσμον. Μητε θὰ πιτύχῃ τὸ σκοπὸν τῆς, γιὰτὶ οἱ ξένοι φοβοῦνται ἴσα ἴσα τὸ δικὸν τῆς συναγωνισμόν, κ' ἂν αὐτὴ βάλῃ δασμούς, οἱ ἄλλοι θὰ μεγαλώσουν τοὺς δικούς τους. Ἄντις περιορισμὸν δασμῶν καὶ πῶς ἀνοικτὸν ἐμπόριον, θάχουμε βαρύτερους δασμούς καὶ μεγαλειότερα ἐμπόδια παντοῦ καὶ τὰ ἐμπορικὰ ἐμπόδια ζημιώνουν τὸν Ἀγγλον περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον.

Οἱ ἀνταποδοτικοὶ δασμοὶ κατανοῦν πάντα προστατευτικοί. Μπορεῖ ὁ σκοπὸς τους νὰναι ἄλλος, ἢ πέρα ὅμως δείχνει πὼς μιὰ καὶ βάλῃ δασμὸν δύσκολα τὸν βγάλῃς καὶ δὲ γίνῃ μόνιμος κατανατῆ προστατευτικός. Θὰ τελειώσουνε μάλιστα ἐπὶ γενικὴ προστασία, γιὰτὶ εὐκόλῃ σου δείχνει κάθε βιομηχανία πὼς κ' αὐτὴ ὑποφέρει ἀπὸ «ἀδικο συναγωνισμόν», ἢ πὼς ζημιώνεται ἀπὸ τὴν προστασία κάποιου ἄλλου, κ' ἔτσι ἀναγκάζεται νὰ τίς προστατέψῃ ὅλες. Ἐπειτα, εἶναι ἀδύνατον νὰ ὀρίσῃ τὸ Κράτος τί εἶναι σωστὰ ἀνταποδοτικὸν δασμὸν, ποῖα βιομηχανία χρειάζεται πῶς πῶς προστασία, πόσο ὑποφέρει ἀληθινὰ ἀπὸ ἀδικο συναγωνισμόν, πόσο καὶ πὼς πρέπει νὰ προστατευτῇ, ἢ πόσο ὠφελιέται ὁ ξένος ἀντίπαλος. Ἀδύνατον κίεσκι πολὺ συχνὰ νὰ βοηθήσῃς ἐντόπια πράγματα φορολογώντας ἄλλο τόσο τὴν ξενικὴν γιὰτὶ ἴσα ἴσα τυχαίνει νὰ μὴν εισάγῃς τὴν ἴδια πράγματα ἀπὸ μέρη πού φορολογοῦν τὴν δική σου. Γιὰ νὰ ἐφαρμόσῃς τότες τὸ σύστημα τοῦ ἀνταποδοτι-

μόνον ἔχοντας ἐλπίδα νὰ γλυτώσω: τὸ μάλωμα τοῦ Λιᾶ καὶ τῆς σπιτονοικοκυρῆς, πού βεβαίᾳ μιὰ μέρα θὰ ἐρχότανε, κατὰ τὰ μωαλλὰ πού εἶχε!

Μιὰ μέρα μπῆκε ὁ Ἥλιος ἐπὶ τὴν κάμαρά μου συλλογισμένος, μ' ἔν' ἀγέρῃς σοβαρὸν, πού ποτές ἄλλοτε δὲν τὸν εἶδεῖς.

— Τί τρέχει Ἥλιε; κατὶ πικραμένος σήμερον.

— Ἄστα σήμερον τὰ χάρματα, μούπε πετώντας κάττον τὸ σκοῦρον τοῦ σήμερον θὰ μιλήσουμε γιὰ κατὶ σπουδαῖον! Ἄν μ' ἀκούσῃς, κακόμοιρον, θὰ ἰδῇ παρὰ πού θὰ γουρλώσουν τὰ μάτια σου καὶ θὰ με συχωρῆς!

— Γιὰ λέγε μου, τοῦ εἶπα περίεργος, μᾶς καὶ βρῆκες κανέναν μεταλλεῖον;

— Ἀληθινὰ μεταλλεῖον βρῆκα, φθάνει νὰ κάνωμε καλὰ τὴν δουλειά μας. Ἀκουσεῖ με! Σκέφθηκα νὰ βγάλωμε μιὰ ἐφημερίδα.

Στὴ σοφὴ αὐτὴ σκέψιν τοῦ δὲν μπόρεσα νὰ κρατήσω τὰ γέλια, πρᾶγμα πού τὸν ἔκανε ν' ἀνάψῃ καὶ νὰ κορώσῃ ἀπ' τὴν φούρκα του.

— Γελᾷς, μπρ: χάρμα, γελᾷς; μούπε δίνοντας μιὰ γερὴ γροθιά ἐπὶ τὸ τραπέζι μου, πούκανε χαρτιά καὶ καλαμάρι καὶ πέννες νὰ χορεύουνε καρσιλαμὰ! Γελᾷς, μπρ: σχολαστικὲς; κρῖμα πούλεγα πὼς δουλεύει λιγάκι τὸ μωαλλὸ σου! Μπρὶ κακό εἶνε νὰ βγα-

— Ἐπειτα οἱ κρασάδες μας ξοδεύουν τόσα χρήματα γιὰ τὴν ἐργασίαν τῆς, καὶ δὲν πε-

— Ἐλα πῆς μου, τὸν ρώτησα, πὼς τὸ ἀποφάσις αὐτὸ τὸ πρᾶγμα; θαρρεῖς μιὰ ἐφημερίδα βγαίνει μετὰ μάγια; καὶ παρὰδες πολλοὶ χρειάζονται καὶ κεφάλια πὼς τρανὰ ἔπὸ τὰ δικὰ μας.